

Participacija delavcev

V igri obvezna udeležba pri dobičku

Matej Lahovnik: Prednosti udeležbe sta večja identifikacija in motivacija, a obvezno participacijo ima v Uniji samo Francija – Slovenija bi lahko postala nezanimiva za tuje investicije

LJUBLJANA – Koalicija bo predvidoma 20. novembra začela usklajevati spremembe zakona o udeležbi zaposlenih pri dobičku. Ključna novost, ki jo predvideva in bo povzročila največ trenj, je obvezna udeležba pri dobičku. Predlog, ki ga hranimo v uredništvu, bi uvedel obvezno udeležbo v gospodarskih družbah z več kot 30 zaposlenimi, pri drugih pa ta ostane prostovoljna. S posebnim načrtom delavskega delničarstva bi po novem uredili tudi morebitno solastništvo zaposlenih v podjetju.

Udeležba pri dobičku bi bila po predlogu urejena takole: družba in zaposleni, za katere velja tarifni del kolektivne pogodbe, bi podpisala posebno pogodbo, ki bi omogočila štiri sheme udeležbe (v imenu zaposlenih bi to storil reprezentativni sindikat s soglasjem najmanj polovice zaposlenih, če sindikata ni, svet delavcev, če ni niti sveta, pa absolutna večina zaposlenih v podjetju). Vsi zaposleni po kolektivni pogodbi bi dobiček, ki bi jim pripadal, delno ali v celoti prejeli v gotovini ali v delnicah podjetja, za vse pa bi bil enak. Tisti z individualnimi pogodbami bi si morali dobiček izpogajati sami. Izplačilo dobička, za katerega bi veljale davčne in druge olajšave, bi odložili za določen čas (od tri do pet let), prav tako bi bil omejen znesek, za katerega olajšave še veljajo. Obseg sredstev za udeležbo bi podjetja lahko prikazala kot odhodek za največ 25 odstotkov celotnega dobička, 15 odstotkov letne mase bruto plač ali eno mesečno plačo na zaposlenega. V tem času bi ga pod določenimi pogoji upravljala pooblaščen družba in ne bi plačevala davka na dobiček pravnih oseb.

Poleg dobička tudi solastništvo?

Zakon bi namreč zaposlenim (davčno) olajšal pretakanje dela plač ali dobička v solastništvo. Načrt delavskega delničarstva, sprejet s soglasjem družbe, bi veljal najmanj pet let, pospešili pa bi ga z novim institutom izplačila plač za nakup delnic družbe. Po načrtu bi si delavci solastništvo lahko zagotovi-

li s svojim delom dobička/delnicami ali drugo gotovino, uveljavili bi lahko delnice podjetja, ki jih imajo že od prej, ali pa za nove namenili del svoje plače. Celotno maso bi po predlogu upravljala družba pooblaščenka, vzajemni sklad – ali pa bi ga sporazumno upravljali zaposleni delničarji. Ti bi lahko iz načrta tudi izstopili in prodali delnice, a ne bi bili obdavčeni z dohodnino le v primeru, če bi celotno kupnino namenili pokojninskemu varčevanju zase ali za ožjo družino, prav tako bi

delavci lastniki delnic plačevali dohodnino od dobička le pet let. Dobitek ali del plač za nakup delnic podjetja bi bila oproščena prispevkov.

Pro et contra

Minister za gospodarstvo **Matej Lahovnik** je za *Delo* povedal, da tudi na strateškem svetu za gospodarstvo razmišljajo o spremembi veljavnega zakona, ki ga je sprejela prejšnja vlada in določa le prostovoljno participacijo. »Zakon je treba v vsakem primeru spremeniti, ali bomo šli v obvezno participacijo, je stvar dogovora na svetu in v koaliciji. V shemo je trenutno vključenih okrog dvajset podjetij, ki izplačujejo dobiček zaposlenim, kar je manj, kot bi si želeli. Razmislek bo šel predvsem v smeri poenostavitve zakona in večjih davčnih olajšav za podjetja, ki zakon izvajajo, gotovo pa bomo že ta mesec razpravljali tudi o obvezni udeležbi.«

Med glavnimi prednostmi udeležbe in možnega solastništva Lahovnik vidi večjo identifikacijo zaposlenega s podjetjem in večjo mo-

tivacijo pri delu, a ima pomisleke, če bi ta bila obvezna. »Slovenija bi lahko postala neatraktivna za tuje investicije, saj ima obvezno participacijo v EU samo Francija, prav tako bi podjetja s transfernimi cenami dobiček odvajala ali ga prikazovala kot nižjega.« Podobno bojazen je izrazil tudi generalni sekretar gospodarske zbornice **Samo Hribar Milič**. »Predlog zakona gre v pravo smer, saj so dobički tudi rezultat dela zaposlenih, zato si ga ti zaslužijo,« meni predsednik zveze svobodnih sindikatov **Dušan Semolič**, ki podpira obvezno udeležbo, a je previden; »Dosedanji poskusi političnih strank, ki so šli v to smer, so bili pogosti in neuspešni.«

MARIO BELOVIČ

MATEJ LAHOVNIK